

Ірина ПАВЛОВА,

orcid.org/0000-0003-1078-3611

кандидат філологічних наук, доцент,
завідувач кафедри української мови

Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка
(Полтава, Україна) *livelyfamily13@gmail.com*

Світлана ПЕДЧЕНКО,

orcid.org/0000-0003-3995-6619

кандидат філологічних наук, доцент,
доцент кафедри української мови

Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка
(Полтава, Україна) *svpedchenko@gmail.com*

АНГЛІЙСЬКОМОВНІ ЗАПОЗИЧЕННЯ В СУЧАСНОМУ ХУДОЖНЬОМУ ДИСКУРСІ: ТЕМАТИКА, СЕМАНТИКА, ФУНКЦІЇ (НА МАТЕРІАЛІ РОМАНУ «ЕСКОРТ У СМЕРТЬ» ІРЕН РОЗДОБУДЬКО)

У статті досліджено тематичний діапазон та функційні особливості англійзмів у художньому дискурсі ХХІ ст. на матеріалі роману «Ескорт у смерть» Ірен Роздобудько, окреслено прикметні риси таких одиниць з огляду на реалізацію авторського задуму в тканині твору. З'ясовано, що в межах дедуктивного роману сучасної української письменниці лексеми згаданого вище зразка експлікують низку важливих стилістичних функцій, спрямованих на якнайтіснішу взаємодію з читачем (реципієнтом, «спостерігачем» та «співрозмовником») роману, серед них окреслимо такі: естетична, оцінна, емфатична, комічна, евфемістична, прагматична і статусна.

Естетична функція англійзмів полягає в розкритті експресивного потенціалу аналізованих одиниць різноманітними засобами увиразнення, зокрема епітетами, порівняннями, метафорами, гіперболою, ампліфікацією, алітерацією, тавтологією та ін. Крім цього, неологізми й новозапозичені одиниці англійського походження виявляють особливе художнє навантаження в обстежуваному тексті.

Оцінну функцію англійзмів вбачаємо в експонуванні позитивного / негативного ставлення героїв до описуваних реалій їхнього буття, формування зв'язку з оточенням. У межах цієї функції вказані лексеми розглядаємо як спеціалізовані засоби вираження меліоративної та пейоративної оцінності.

Комічну функцію зреалізовано під час творення засобів комічного (гумору, іронії, сатири, сарказму) з використанням одиниць англійського походження.

Емфатична функція досліджуваних одиниць виявляється у фокусуванні уваги реципієнта на інтенційно зображуваних реаліях, експлікованих за допомогою англійзмів.

Прагматична функція англійськомовних запозичень пов'язана зі здійсненням певного впливу на читача, зокрема маніпулятивного, персуазивного або сугестивного характеру.

Евфемістичну функцію досліджувані одиниці виконують із метою імплікації культурно неприйнятних номінацій та їхньої заміни на більш нейтральні англійзми.

Статусну функцію англійзмів пов'язуємо зі створенням «атмосфери престижу», що можна пояснити місцем англійської мови та запозичень із неї у світовому комунікативному просторі.

Специфіка реалізації та продуктивність кожної з виокремлених функцій англійзмів детерміновані значущістю та художнім навантаженням аналізованих одиниць у втіленні авторського задуму й вибудовуванні уявлюваного діалогу між автором та читачем.

Ключові слова: англійськомовне запозичення, англійзм, тематичний діапазон, семантичні особливості, функційний потенціал, експресивні засоби, комунікативний намір, Ірен Роздобудько.

Iryna PAVLOVA,

orcid.org/0000-0003-1078-3611

*Candidate of Philological Sciences, Associate Professor,
Head of the Department of Ukrainian Language
Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University
(Poltava, Ukraine) livelyfamily13@gmail.com*

Svitlana PEDCHENKO,

orcid.org/0000-0003-3995-6619

*Candidate of Philological Sciences,
Associate Professor at the Department of Ukrainian Language
Poltava V.G. Korolenko National Pedagogical University
(Poltava, Ukraine) svpedchenko@gmail.com*

THE ENGLISH BORROWINGS IN THE COMPREHENSIVE LITERARY DISCOURSE: THEMATIC RANGE, SEMANTICS, AND FUNCTIONS (ON THE BASE OF THE NOVEL “ESCORT TO DEATH” BY IREN ROZDOBUDKO)

The article is focused on the clarification of the thematic range and functional traits of anglicisms in the artistic discourse of the 21st c. It also outlines relevant features of these units due to author's idea representation within the fabric of the literary work. It was ascertained that in the deductive novel by a modern Ukrainian writer the lexemes of the kind bare a set of important stylistic functions aimed at the widest possible interaction with a reader as a recipient, «observer», and interlocutor in the novel; among them we will focus the following: aesthetic, evaluative, emphatic, comic, euphemistic, pragmatic, and status.

The aesthetic function of English loan words lies in revealing the expressive potential of the units by diverse means of expression, particularly, by epithet, comparison, metaphor, hyperbole, amplification, alliteration, tautology, etc. In addition, neologisms and newly borrowed units of English origin show a special artistic load in the given text.

The evaluative function of anglicisms is grounded in exposing the positive / negative attitude of heroes to the realia described, forming a connection with an environment. Within the function one can consider the analyzed lexemes as specific means of expressing both ameliorative and pejorative evaluation.

As a matter of fact, the comic function was realized during the forming of comic means (humour, irony, satire, and sarcasm) with the participation of the units of English origin.

Meanwhile, the emphatic function of the units under examination is manifested in focusing the recipient's attention on the intentionally presented realia, explicated by the anglicisms.

The pragmatic function of these English borrowings is deeply related to making a certain impact on the reader, of a manipulative, persuasive or suggestive nature, in particular.

The euphemistic function of the lexemes is used to imply culturally unacceptable nominations and replace them with more neutral anglicisms.

Actually, the status function of anglicisms is been associated with a creation of an «atmosphere of prestige». It can be explained by the exceptional position of the English language and its borrowings throughout the globe.

The specificity of the implementation as well as the productivity of each of the ascertained functions of anglicisms are determined by the significance and artistic load of the units in the embodiment of the author's idea and the construction of an imaginary dialogue between the author and the reader.

Key words: *communicative intention, expressive means, thematic range, anglicisms, functional potential, Iren Rozdobudko.*

Постановка проблеми. Активізація процесів комунікації в сучасному глобалізованому світі супроводжується інтенсивним проникненням англійських слів до української мови, що можемо спостерігати в різних типах дискурсу. Механізм запозичення, адаптація та функціонування англійськомовних запозичень в українському художньому дискурсі сучасності належить до однієї з актуальних сфер вивчення, адже саме художні твори виформовують найсприятливіший простір для реалізації тематичного діапазону й водночас потужного стилістичного потенціалу таких одиниць. Завдяки

високому ступеню експресивності англійські слова виступають важливим стилістичним засобом, увиразнюючи естетичне забарвлення тексту, формуючи додаткові смисли та поглиблюючи символічне навантаження його.

На сьогодні Ірен Роздобудко є однією з найпопулярніших українських письменниць, яка майстерно використовує потенціал англійськомовних запозичень у художньому дискурсі. Детективний роман «Ескорт у смерть» являє собою продуктивну джерельну базу для аналізу семантики та функцій англійських слів, оскільки авторка послуговується ними з

метою створення кількавимірного стилістичного навантаження. Важливо, що обстеження текстотвірних спроможностей англійців у романі Ірен Роздобудько не лише сприятиме виявленню стилістичних особливостей таких лексем у творчому доробку письменниці, а й уможливить аналіз загальних тенденцій використання англійськомовних запозичень у сучасному українському художньому дискурсі.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Питання семантичного діапазону та функційного потенціалу англійськомовних запозичень вимагають на сьогодні особливо прискіпливого аналізу науковців. Специфіка механізмів і етапів їхньої адаптації в системі української мови детермінована комплексом взаємопов'язаних чинників екстра- та інтралінгвального характеру. Згідно з А. М. Кіщенко й Л. І. Стрій (Кіщенко, Стрій, 2023) запозичення, зокрема й англійського походження, є продуктивним засобом вираження категорії експресивності в сучасних українських прозових творах. Виразне стилістичне маркування мають новозапозичені одиниці та неологізми з англійськими етимонами. Уживання таких лексичних новацій у художньому дискурсі вивчають О. М. Лапінська та Я. І. Кисіль (Кисіль, 2017; Лапінська, 2013b). Структурний аналіз тексту та його компонентів є предметом дослідження С. П. Галаур (Halaur, 2021). Загальні функційні особливості англійців вивчає Л. М. Архипенко (Архипенко, 2022), тоді як конкретні функції цих одиниць у белетристиці розглядають Е. В. Боєва, Н. В. Гудима, Л. М. Кравчук та О. М. Лапінська (Боєва, 2020; Гудима, 2011; Кравчук, 2019; Лапінська, 2013a; Лапінська, 2015). Методичні зауваги щодо форм роботи з аналізованими лексичними одиницями, зокрема в ЗВО України, представлені в праці М. Бойченко та ін. (Boichenko, 2022).

Укажемо, що з-посеред найвагоміших функцій англійців у художній літературі Н. В. Гудима вирізняє характерологічну, оцінну, комічну, функцію пародіювання, мовної гри, авторського самовираження тощо (Гудима, 2011: 11–12). Аналіз порушеної проблеми подає О. М. Лапінська, яка вдокладнено зацентувала увагу на функції авторського самовираження й соціально-стилістичній функції англійців на матеріалі художніх творів кінця ХХ – початку ХХІ ст. (Лапінська, 2013a; Лапінська, 2015). Недостатньо окресленими лишаються окремі аспекти функційно-стилістичного потенціалу англійськомовних запозичень у доробку українських митців сьогодення, які потужно впливають на суспільно-політичні процеси й трансформацію суспільства на поточному етапі, змальовуючи складну палітру соціального життя в епоху диджи-

талізації. Цим зумовлені наукова новизна й актуальність пропонованої розвідки.

Мета статті – з'ясувати тематичні, семантичні, функційні особливості англійськомовних запозичень у сучасному художньому дискурсі на матеріалі детективного роману Ірен Роздобудько «Ескорт у смерть».

Виклад основного матеріалу. Ірен Роздобудько є однією з найвідоміших письменниць сьогодення, чії твори вирізняються соціально загостреним навантаженням, а проблеми, порушені авторкою, віддзеркалюють найзначущіші процеси трансформації українського суспільства. З-поміж розлогого спектра проблематики письменницького доробку Ірен Роздобудько заслуговує на увагу багатогранний «жіночий» її складник. У романі «Ескорт у смерть» авторка, зокрема, окреслює такі соціально-психологічні аспекти розвитку особистості жінки, як пошук дівчиною-підлітком внутрішнього «я», сексуальне дорослішання, (не)сприймання власного тіла, межа між коханням та фізичною близькістю тощо. Крім цього, Ірен Роздобудько поглиблено висвітлює еволюцію психоемоційного стану героїні, настрою, душевного трансформування як відповідь на соціальні виклики в країні. Ідеться насамперед про трудову міграцію українців до «заможних» і економічно стабільних країн Європи з метою покращити рівень життя, про проституцію, про шлюб за розрахунком з успішним («статусним») партнером, про народження небажаної дитини, про зраду в шлюбі тощо. Розвиток інформаційних технологій і досягнень диджиталізації авторка репрезентує такими явищами, як оцінювання потенційного партнера за вартістю («статусністю») гаджета / умінням партнера вирішити «технічні питання» героїні, е-банкінг та ін.

Англійзація українського суспільства кінця ХХ – поч. ХХІ ст. спричинила глибокі зрушення на різних рівнях української мови, помітно вплинула на мову сучасних художніх творів. Письменники активно послуговуються тематичним розмаїттям новозапозичених одиниць, їхніми семантичними та стилістичними можливостями для формування мовнокомунікативного паспорта героя, підтвердження його соціальної належності. Прикметно, що в контексті такі англійськомовні запозичення, слугуючи засобом реалізації авторського задуму, виконують важливі текстотвірні функції, впливають на змістове тло й водночас обростають у ньому новими смислами, увиразнюють власні функційні спроможності.

Компонентами першої групи слугують одиниці на позначення реалій існування персонажів:

елементи інтер'єру, що сигналізують про взаємозв'язки з оточенням, маркери локацій тощо: *нудний урбаністичний пейзаж за вікном* (Роздобудько, 2002: 47).

До складу другої групи зараховуємо лексеми, які характеризують людину «у світі технологій», окреслюють її фах чи засвідчують наявність навичок володіння певними гаджетами: *...до нього занесли комп'ютерну розпечатку про те...* (Роздобудько, 2002: 88).

Серед реалізаторів третьої групи вирізняємо англізми, які описують щоденне життя людини, указують на її звички чи елементи буття: *Це ж – цивілізація! Сервіс. Не більше* (Роздобудько, 2002: 13).

Четверту тематичну групу формують лексеми, які позначають фінансове становище героя, указують на стан майнових справ тощо: *Набравши в касі жетонів на дві тисячі доларів, пара попрямувала до столу* (Роздобудько, 2002: 43).

Усі складники зазначених вище груп реалізують комплекс стилістичних функцій, зокрема естетичну, оцінну, комічну, емфатичну, евфемістичну, прагматичну й статусну. Прикметно, що доміантною функцією, на чієму тлі вияскравлюються інші, є естетична функція, яка уможливила реалізацію авторського задуму. Розглянемо контекстуальну специфіку реалізації англійськомовних запозичень.

Так, естетичну функцію англізмів убачаємо в оприявненні експресивного потенціалу означених запозичень засобами стилістичного увиразнення. Ідеться насамперед про такі:

– епітет: *різдвяний стіл у фешенебельному готелі* (Роздобудько, 2002: 109); *респектабельний коханець* (Роздобудько, 2002: 12); *презентабельний вигляд* (Роздобудько, 2002: 12);

– порівняння: *Одягався, як справжній денді, й не згадував про свою колишню наречену...* (Роздобудько, 2002: 69);

– метафору: *Я сама звільнилася від любовного інферно* (Роздобудько, 2002: 130);

– гіперболу: *Вони завжди розуміють його як велику брехню, й усе для них є сенсацією* (Роздобудько, 2002: 46);

– ампліфікацію: *Вони й не здогадувалися, що десь на теплому березі, повз який вони курсують, як покинуті командою човни, є казино, боулінг, сауни, тренажерні зали, косметичні салони, шейпінг, шопінг, дансинг, мартіні «Б'янка», Лазуровий берег, соки «фреш»...* (Роздобудько, 2002: 26–27);

– алітерацію і тавтологію: *Зараз переді мною газета – «Експрес-об'ява», – Олена*

демонстративно зашелестіла газетою у слухавку. – Читаю: «Фірма «Ескорт-сервіс» пропонує ескорт-послуги заможним жінкам (Роздобудько, 2002: 12);

– еліпсис: *–Нехай подивляться! Нічого. Тепер: статура спортивна, блондинчик, очі світлі... Словом, нехай буде як ляльковий Кен. Знаєш такого? – Авжеж – чоловік Барбі? О'кей* (Роздобудько, 2002: 13);

– риторичні запитання: *А, можливо, леді віддає перевагу холодній зброї? Або на виході на мене чатує її дружок-кіллер?* (Роздобудько, 2002: 82).

Поширений авторський прийом – уживання кількох стилістичних засобів з англійськомовними запозиченнями в одному контексті: *Прищаві комп'ютерники, бліді заручники моніторів...* (Роздобудько, 2002: 19).

Деякі англізми Ірен Роздобудько свідомо вводять у текст у переносному значенні задля художнього ефекту, актуалізуючи в уяві читача не лише похідне, а й пряме значення лексичної одиниці: *Адже ввечері на неї чекала її звична робота – тривалий рейд по кав'ярнях, залучення нових працівників* (Роздобудько, 2002: 102). (Рейд – 1. військ. Проникнення військових частин у тил ворога з певною метою. 2. перен. Несподівана перевірка, обстеження чого-небудь, здійснювані групою активістів за завданням громадських організацій або преси (Горох).

Епонімні номінації англійського походження, виражаючи експресію, досить часто набувають стилістичного оцінного маркування як засіб створення, наприклад, антономазії: *Натомість, як гриби, повиростали «Санта-Барбари», «Голівуди», «Аль Капоне» й навіть – «Притулок грішників»* (Роздобудько, 2002: 65); *Роман не без задоволення упізнав у ньому того двадцятирічного плейбоа, що колись свіжим весняним ранком стояв посеред вулиці у позі мачо* (Роздобудько, 2002: 37). Англійськомовні запозичення авторка використовує в першому текстовому фрагменті для характеристики сучасних українських телевізійних реалій, у другому вдається до метонімічного перенесення значення для ідентифікації чоловіка з ефектною зовнішністю, який міг би слугувати моделлю подібного видання. Наголосимо на важливій функції англійськомовних запозичень влучно, без розлогого опису позначати явища позамовної дійсності. Уводячи англізм у змістову тканину роману, авторка досягає потрібного експресивного ефекту відразу, позаяк орієнтується на мовний і культурний досвід своїх читачів, їхнє розуміння прямого значення обстежуваних одиниць.

Ірен Роздобудько часто з відповідною стилістичною метою (зневажливе ставлення, іронія), підпорядкованою створенню загальної експресивної картини, маркує структуру чи зміст англійськомовних запозичень засобами української мови: *Часто Марина бачила **бізнесмену** в скандальних хроніках програми «Хто-с-ху?»*, в найнеймовірніших сюжетах (Роздобудько, 2002: 42); *Марина зайшла у першу-ліпшу кав'ярню й ламаючо англійською мовою замовила «**кафі**» й «**дабл коньяк**»* (Роздобудько, 2002: 27). Подеколи іншомовний характер уживаних одиниць позначено за допомогою лапок або латинської графіки: *Хоч як вона вмовляла чоловіка взяти «**тайм-аут**» на цей вечір, він не погодився й пішов, голосно грюкнувши дверима* (Роздобудько, 2002: 12); *Yes!* – *задоволено видихнула Марина...* (Роздобудько, 2002: 20). Зрідка письменниця пропонує розгорнуте пояснення значення запозичених одиниць: *Скидаючи на руки **хостес** (так називалися дівчата, що працюють у гардеробі) норкове манто, вона голосно керувала процесом своєї появи* (Роздобудько, 2002: 43).

Естетичну функцію виконують також англізми, ужиті в контексті з патетичною тональністю: *Але якщо я загину смертю хоробрих, обіцяйте сказати на поминках, що я був вашим **агентом** і виконував складне державне завдання з **ліквідації маніяка*** (Роздобудько, 2002: 67). Зважаючи на тонку іронічну настанову, таке речення можна зарахувати до ілюстрацій удаваного патетизму або ж псевдопатетизму. Вичленувані приклади загалом демонструють високу продуктивність естетичної функції через засоби експресії англізмів у тексті роману «Ескорт у смерть».

Реалізація *оцінної функції* англійськомовних запозичень передбачає експлікування позитивного / негативного ставлення героя до описуваного явища. У романі англізми слугують засобами вираження як меліоративної (*Справжній **Кен**, – прошепотіла вона у слухавку* (Роздобудько, 2002: 16)), так і пейоративної (*Ти просто якась несучасна совдепівка, дарма що «**бізнеследі**»!* (Роздобудько, 2002: 13)) оцінності. Інколи категорію оцінності зреалізовано за участю епітетів, що увиразнюють англізм, або ж англійськомовних запозичень-епітетів, наприклад: *Відверто кажучи, він спочатку погодився із дамочкою, яка керує цим трохи смердючим **бізнесом**; Але вийти кудись «у світ» я повинна із **презентабельним** мужчиною* (Роздобудько, 2002: 69).

Комічну функцію англізмів як один із засобів естетичного освоєння світу зреалізовано під

час застосування аналізованих одиниць із метою створення того чи того виду комічного (гумору, іронії, сатири, сарказму, гротеску). Варто вказати на відносно низьку продуктивність англійськомовних запозичень у означеній функції у творі «Ескорт у смерть». Їхнє функціонування загалом обґрунтоване спробою авторки ввести деякі елементи детективного жанру до тканини гостросоціального роману: *...«**містер Марпл**» (так у відділку називали слідчого Романа Олексійовича Марченко), тяжко зітхнувши, приступив до своїх обов'язків* (Роздобудько, 2002: 31); *Та хай йому грець! – з пересердя **Містер Марпл** ледь не вихлюпнув пиво собі на свої празникові штани* (Роздобудько, 2002: 104). Іронія полягає у використанні прецедентного прізвища *Марпл* (за аналогією до *міс Марпл*, кмітливого детектива із творів Агати Крісті) у значенні «недолугий детектив» для позначення такого собі простакуватого «детектива з народу». Комічне навантаження мають здебільшого питомі, аніж запозичені одиниці, хоч зрідка залежно від суб'єктивного сприймання змісту можна говорити про елементи, до прикладу, іронії в різних контекстах із англійськомовними запозиченнями.

Евфемістична функція актуалізована під час опису неприйнятних у певній громаді реалій чи спроби пом'якшити негативний ефект такого застосування задля уникнення комунікативного дискомфорту. Евфемістичну функцію часто заактуалізовано тоді, коли пряме називання реалій за допомогою питомих або запозичених засобів є неприйнятним через особливості української культури. Так, авторка використовує евфемізм «*екземпляр*» на позначення працівника ескорт-сервісу: *Кажі, який «**екземпляр**» тобі замовляти?* (Роздобудько, 2002: 13). Евфемізмом є також лексема «*контингент*» в описі молодиків певного типуажу, який часто можна зустріти серед працівників подібних компаній: *А ви, як ви кажете, «**контингент**» підпадає під особливу увагу* (Роздобудько, 2002: 32). Лексему «*кондиція*» вжито як евфемізм у значенні «емоційна вразливість»: *...зрозуміла, що перед нею – «**контингент** у стані **кондиції**»* (Роздобудько, 2002: 47). Письменниця використовує евфемізм для прихованої характеристики чоловіків та водночас маніпулятивної й підступної поведінки менеджерки компанії «Ескорт-сервіс», яка заманювала в лави нових працівників, що перебували в психологічно вразливому стані. В евфемістичній функції зафіксовано й фразеологічний перифраз: *Вони вийшли з під'їзду як молодята – стрункий білявий красень у смокінгу і вродлива жінка «у віці **елегантності**»*

(Роздобудько, 2002: 17). Використання евфемізму в цьому контексті пояснимо намаганням приховати конкретний вік героїні, що пов'язано з культурно зумовленою «забороною» розголошення віку жінок.

Емфатична функція англійців полягає у приверненні уваги реципієнта за допомогою одиниць із потужним експресивним потенціалом. Так, емфатична функція запозичень зrealізована за участю емпізи, яка ґрунтується на такій тема-ремаіичній структурі речення, де логічний наголос падає саме на стилістично маркований елемент, що може бути парцельованим або займати інверсивну позицію: *Що ж це за бізнес? Кілерство?..* (Роздобудько, 2002: 21). В емфатичній ролі інколи використовують варваризми: *Yes! – задоволено видихнула Марина, підвелася з-за свого столика й попрямувала повз молодика до виходу* (Роздобудько, 2002: 20). Функцію емфатичності підсилюють згадувані вище графічні засоби, зокрема латинська графіка, та емоційне забарвлення висловлення. Отже, роман засвідчує спроможності англійців як емфатичних засобів, що увиразнює експресію обстежуваних лексем і текстових фрагментів.

На тлі вирізнених функцій англійськомовних запозичень у романі Ірен Роздобудько «Ескорт у смерть» *прагматична функція*, як загалом і естетична, маркує всі інші текстові реалізації мовних одиниць, позаяк, по-перше, авторське суб'єктивне зrealізоване в усіх контекстах з англійцями, по-друге, читач сприймає зміст роману й декодує його через своє суб'єктивне світосприймання. Аналізовані запозичені одиниці виявляють певний вплив на реципієнта, що може мати відтінки маніпулятивності, сугестивності, персуазивності тощо, у відповідній комунікативній ситуації, наприклад: *А наші джентльмени одержують від 500 умовних одиниць на місяць. Я кажу «від» тому, що остаточна цифра – комерційна таємниця* (Роздобудько, 2002: 21). Англійци використано з персуазивною настановою, адже йдеться про намагання менеджерки Марини залучити до роботи в компанії нових співробітників. Лексема «джентльмен» виконує прагматичну функцію і в контексті реклами компанії: *Тільки у нас ви можете замовити справжніх джентльменів для супроводу віком від 20 до 35 років* (Роздобудько, 2002: 12). Маніпулятивний вплив посилює апеляція до винятковості компанії, виражена фразою «тільки у нас», що стала майже ідіоматичною в рекламному дискурсі. Англійзм «Ескорт», до прикладу, вияскравлює відповідну прагматичну функцію в контек-

сті комунікативного наміру звинувачення та осуду: *...Ваш «Ескорт» – осереддя проституції та розпусти!* (Роздобудько, 2002: 72).

Статусна функція англійців детермінована прагненням авторки створити атмосферу престижності, претензійності, статусності: *Чи були б ви проти, якщо б інтелігентний, порядний, красивий та ненав'язливий чоловік запросив вас у дансинг або в театр...?* (Роздобудько, 2002: 72). Продуктивним є застосування англійськомовних лексем у контексті змалювання реалій світського життя з метою створення атмосфери інтриги, пригоди або романтики: *За два роки свого існування він уже встиг порости лісом легенд, щедро оздоблених чутками про пишні аристократичні раути та криваві мафіозні «розбірки», які зазвичай були замішані на фатальному коханні та шалених грошах* (Роздобудько, 2002: 80).

Англійзмом «долари» авторка активно послуговується з метою підкреслення фінансового статусу героїв (фіксуємо 12 слововживань): *Був одягнений у чорний піджак «від Вороніна», краватка – «Версаче», при собі мав гаманець із сотнею доларів...* (Роздобудько, 2002: 88). Уживання англійців у статусній функції має високу продуктивність, що пов'язано насамперед із загальною тенденцією до підвищення престижу англійської мови й запозичень із неї. Фахова комунікативна майстерність Ірен Роздобудько в тому, що вона відповідально використовує англійськомовні запозичення, розуміючи їхній вплив і на конкретну мовленнєву ситуацію, і на українську мову загалом..

Висновки. Аналіз тематичного діапазону й стилістичного навантаження англійців у гостросоціальному й детективному романі Ірен Роздобудько «Ескорт у смерть» дав змогу стверджувати, що найчастіше погруповані лексеми окреслюють соціальні реалії, побутові явища існування персонажів, указують на соціальну взаємодію героїв, їхній майновий стан. Не меншу увагу приділено інформаційно-комунікаційним технологіям як невід'ємним складникам життя людини поч. ХХІ ст. З-посеред стилістичних функцій цих одиниць ранжовано естетичну, оцінну, емфатичну, евфемістичну, прагматичну, статусну, а також функцію створення комічного.

За допомогою англійців Ірен Роздобудько не лише збагачує виражальні можливості тексту, але й оприявнює свій творчий задум. Саме художнє навантаження й значущість запозичених одиниць для втілення авторської ідеї детермінує специфіку реалізації та продуктивність кожної з виявлених функцій англійців у романі.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Архипенко Л. М. Про причини запозичування й функційні вияви новітніх англійців в українській мові. *Philological Sciences and Translation Studies: European Potential: conference proceedings* (November 3–4, 2022, Riga, the Republic of Latvia). Riga, Latvia: Baltija Publishing, 344 p. pp. 11–16. URL: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-261-6-1>.
2. Боева Е. В., Заболотна А. Функційні особливості англійців у сучасній українській прозі. *Художній досвід О. Довженка-прозаїка* : зб. наук. ст. Одеса: Вид. Букаєв В. В., 2020. С. 60–62.
3. Горох: онлайн-словник. URL: <https://goroh.pp.ua/>Тлумачення/рейд.
4. Гудима Н. В. Семантика та стилістичні функції запозичень у мові української постмодерністської прози: автореф. дис. ... канд. філол. наук : 10.02.01. Чернівці, 2011. 20 с.
5. Кисіль Я. І. Новітні англійці у структурі постмодерного дискурсу: дипломна робота спеціаліста / наук. кер. Форманова С. В.; ОНУ ім. І. І. Мечнікова. Одеса, 2017. 77 с. URL: <http://dspace.onu.edu.ua:8080/handle/123456789/15725>.
6. Кіщенко А. М., Стрій Л. І. Лексичні засоби вираження категорії експресивності в сучасній українській прозі. *Вісник Одеського національного університету. Філологія*. 2023. Том 27. Вип. 2 (26). С. 42–53. URL: [https://doi.org/10.18524/2307-8332.2022.2\(26\).274981](https://doi.org/10.18524/2307-8332.2022.2(26).274981).
7. Кравчук Л. М. Стилiстичнi функцiї англiїзмiв (на матерiалi сучасноi української прози) : магістерська робота / наук. кер. к. філол. н., доц. Кухар Н. І. Вінниця, 2019. 76 с. URL: <https://shorturl.at/cvMNZ>.
8. Лапінська О. М. Англiїзми у функцiї авторського самовираження в українській художній прозі та поезії кінця ХХ – початку ХХІ ст. *Філологічні трактати*. 2013. Том 5. № 4. С. 97–100.
9. Лапінська О. М. Англiїзми в соціально-стилiстичнiй функцiї в українському художньому тексті кінця ХХ – початку ХХІ ст. *Наукові записки. Серія : Філологічні науки (мовознавство)*. Кіровоград : Вид. Лисенко В. Ф., 2015. Вип. 137. С. 385–389.
10. Лапінська О. М. Неологічна лексика на базі англiїзмiв у мові творів української художньої літератури кінця ХХ – початку ХХІ ст. *Вісник Дніпропетровського університету. Серія : Мовознавство*. Дніпропетровськ, 2013. Т. 21. Вип. 19 (1). С. 164–170.
11. Роздобудько І. Ескорт у смерть: роман. Львів: Кальварія, 2002. 144 с.
12. Boichenko, M., Kozlova, T., Kulichenko, A., Shramko, R., & Polyezhayev, Y. Creative activity at higher education institutions: Ukrainian pedagogical overview. *Amazonia Investiga*. 2022. Vol. 11 (59). P. 161–171. URL: <https://doi.org/10.34069/AI/2022.59.11.15>.
13. Halaur S., Shramko R., Pedchenko S. Positional emphasis in the modern literary text. *AD ALTA*. 2021. Vol. 11. Issue 01. P. 287–292. URL: https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/1101/papers/A_shramko.pdf.

REFERENCES

1. Arkhypenko, L. M. (2022). Pro prychny zapozychuvannya i funktsiini vyjavy novitnikh anhlizymiv v ukrainskii movi [About the reasons for borrowing and functional manifestations of the latest anglicisms in the Ukrainian language]. *Philological Sciences and Translation Studies: European Potential: conference proceedings* (November 3–4, 2022, Riga, the Republic of Latvia). Riga, Latvia: Baltija Publishing, 344 p. pp. 11–16. URL: <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-261-6-1> [in Ukrainian].
2. Boieva, E. V., Zabolotna, A. (2020). Funktsiini osoblyvosti anhlitsyzmiv u suchasni ukrainskii prozi [Functional traits of anglicisms in the modern Ukrainian prose]. *Khudozhnii dosvid O. Dovzhenka-prozaika: zb. nauk.pr.* [The literary experience of Oleksandr Dovzhenko-prosaic: a collection of scientific papers]. Odessa: Vyd. Bukaiev, V. V. pp. 60–62 [in Ukrainian].
3. Horokh: onlain-slovyk [Pea: online-dictionary]. URL: <https://goroh.pp.ua/>Тлумачення/рейд [in Ukrainian].
4. Gudyma, N. V. (2011). Semantyka ta stylistychni funktsii zapozychen u movi ukrainskoi postmodernistskoi prozy: avtoref. dys. ... k. filol. n.: 10.02.01 [Semantics and stylistic functions of borrowings in the language of Ukrainian postmodern prose: extended abstract of doctor's thesis: 10.02.01]. Chernivtsi. 20 p. [in Ukrainian].
5. Kysil, Ya. I. (2017). Novitni anhlizmy u strukturі postmodernoho dyskursu [Modern anglicisms in the structure of postmodern discourse]: dyploma robota spetsialista [specialist's diploma paper] / nauk. ker. Formanova S. V.; ONU im. I. I. Mechnikova [research adviser Formanova S. V.; Odesa I. I. Mechnikov National University]. Odessa. 77 p. [in Ukrainian].
6. Kishchenko, A., Striy, I. (2023). Leksychni zasoby vyrazhennia katehorii ekspresyvnosti v suchasni ukrainskii prozi [Lexical means of expression of the category of expressiveness in modern Ukrainian prose]. *Visnyk Odeskoho natsionalnoho universytetu. Filolohiia [Odessa National University Herald. Series: Philology]*. Vol. 27. Issue 2 (26). pp. 42–53. URL: [https://doi.org/10.18524/2307-8332.2022.2\(26\).274981](https://doi.org/10.18524/2307-8332.2022.2(26).274981) [in Ukrainian].
7. Kravchuk, L. M. (2019). Stylistychni funktsii anhlitsyzmiv (na materialі suchasnoi ukrainskoi prozy): mahisterska robota / nauk. ker. – k. filol. n., dots. Kukhar N. I. [Stylistic functions of anglicisms (on the base of modern Ukrainian prose) : diploma paper / research adviser Ph. D., Associate professor Kukhar N. I.]. Vinnytsia. 76 p. URL: <https://shorturl.at/cvMNZ> [in Ukrainian].
8. Lapinska, O. M. (2013). Anhlitsyzmy u funktsii avtorskoho samovyrazhennia v ukrainskii khudozhnii prozi ta poezii kintsia ХХ – pochatku ХХІ st. [Anglicisms in the author's self-expression function in the Ukrainian prose and poetry at the end of the ХХ – in the beginning of the ХХІ centuries]. *Filologichni traktaty [Philological treatises]*. Vol. 5. № 4. pp. 97–100 [in Ukrainian].
9. Lapinska, O. M. (2015). Anhlitsyzmy v sotsialno-stylistychnii funktsii v ukrainskomu khudozhnomu teksti kintsia ХХ – pochatku ХХІ st. [Anglicisms in the social-stylistic function in Ukrainian literary text at the end of the ХХ – in the beginning of the ХХІ centuries]. *Naukovi zapysky. Serii: Filolohichni nauky (movoznavstvo) [Scientific notes. Series: Philological (linguistics)]*. Kirovohrad. Vol. 137. pp. 385–389 [in Ukrainian].
10. Lapinska, O. M. (2013). Neolohichna leksyka na bazi anhlitsyzmiv u movi tvoriv ukrainskoi khudozhnoi literatury kintsia ХХ – pochatku ХХІ st. [Neologisms based on anglicisms in the language of works of Ukrainian fiction of the late 20th – early 21st cc.]. *Visnyk Dnipropetrovskoho universytetu. Serii: Movoznavstvo [Bulletin of Dnipropetrovsk University. Series: Linguistics]*. Vol. 21. № 19 (1). pp. 164–170 [in Ukrainian].
11. Rozdobudko, I. (2002). Eskort u smert: roman [Escort to death: a novel]. Lviv: Kalvariia. 144 p. [in Ukrainian].
12. Boichenko, M., Kozlova, T., Kulichenko, A., Shramko, R., & Polyezhayev, Y. (2022). Creative activity at higher education institutions: Ukrainian pedagogical overview. *Amazonia Investiga*. Vol. 11 (59). pp. 161–171. URL: <https://doi.org/10.34069/AI/2022.59.11.15>
13. Halaur S., Shramko R., Pedchenko S. (2021). Positional emphasis in the modern literary text. *AD ALTA/ Vol. 11 (01)*. pp. 287–292. URL: https://www.magnanimitas.cz/ADALTA/1101/papers/A_shramko.pdf